

Children as Hidden Victims of Domestic Violence and Abuse in Europe

Verbinden van soorten weten

Op uitnodiging van the Centre of Parliamentary Studies toog ik op 28 februari 2012 naar Brussel voor een internationale conferentie over kinderen als verborgen slachtoffers van huiselijk geweld. Ik mocht spreken over de korte en langere termijn effecten van kinderen die geslagen worden of getuige zijn van geweld in hun gezin van herkomst en had besloten veel aandacht te schenken aan de expressie van kinderen en jongeren zelf: in theater, tekening, film en in zogenaamde *peer to peer education*. Zie bijvoorbeeld www.stukyoutoo.com. Een grote klacht van kinderen bij huiselijk geweld is namelijk dat ze niet zijn gekend of gehoord en dus onvoldoende serieus zijn genomen. Hun stem en de inbreng van ervaringsdeskundigheid zijn cruciaal om geweld bespreekbaar te maken, te verbinden met professionele deskundigheid en met educatie en praktijkgericht onderzoek. Het verbinden van verschillende soorten 'weten' zoals ervaringsweten, professioneel weten en weten uit opleiding en onderzoek maakt uiteindelijk dat de aanpak van geweld meer kans van slagen heeft. Dat extra en diepgaander ondersteuning nodig is voor ouders en kinderen die met partnergeweld te maken kregen blijkt ook uit de recente studie van Pels, Lünemann en Steketeer (2011) over *Opvoeden na geweld*. In dit onderzoek waarin 100 moeders en 84 jongeren uitvoerig zijn bevraagd, vertellen zowel jongeren als moeders over een groot isolement, depressie, woede en veel onzekerheid over relaties: er wordt veel getobd en geleden maar weinig geuit over het geweld en de nasleep ervan. Het grootschalige en diepgaande kwalitatieve onderzoek bevat uniek materiaal en is gedegen geanalyseerd; het boek verdient zeker een vertaling. http://www.verwey-jonker.nl/jeugd/publicaties/gezin/opvoeden_na_partnergeweld

Practice based programm'a met sterk bewijs

Een aanbeveling die ik tot slot tijdens mijn voordracht deed was om in Europa meer gebruik te maken van geëvalueerde en systeemgerichte programma's die in dit geval in Canada en Australië zijn ontwikkeld. Ik verwees naar programma's zoals Signs of Safety, Caring Dads en the four R's op scholen en de praktijkwaarde van de daarin ontwikkelde hulpmiddelen. Voorbeelden daarvan zijn de drie huizen, filmmateriaal, het in kaart brengen van gevaar, krachtbronnen en veiligheid, de nadruk op gezonde relaties en waarderend interviewen.

Dwarsverbanden tussen geweld(sinterventies)

Het internationale gezelschap werd uitstekend geleid door voorzitter en spreker *Christine Harrison*, hoofd van het studiecentrum van veiligheid en welzijn, van de University of Warwick. Zij beklemtoonde dat kindermishandeling, partnergeweld en andere vormen van geweld ongelovelijk vaak samen

voorkomen. Dat was me uit het hart gegrepen. Wat zou ik graag longitudinaal en internationaal vergelijkend onderzoek zien naar de combinaties van verschillende soorten van intiem geweld en wat zouden inzichten in dergelijke dwarsverbindingen tussen geweld en slachtoffer- en ouderschap verhelderend kunnen werken. Nu blijft dat inzicht vaak versnipperd en troebel. Het is kostbaar onderzoek maar levert een schat aan gegevens op en robuuste datasets die samenhang én verschil laten zien.

Volgens Harrison is er verder meer veiligheid nodig voor vrouwen en kinderen en aandacht voor positieve rolmodellen bij het opvoeden van jongens en meisjes. Ze pleitte ervoor dat programma's gericht op ouders parallelle ondersteuning bieden aan vrouwen en kinderen. Ze wilde preventie van geweld hoger op de collectieve Europese agenda plaatsen. Dit is niet vanzelfsprekend, het meeste geld wordt nu besteed aan tertiaire preventie. Zij beschreef *Child Protective Services* in Engeland als een hongerige koekoek die eigenlijk alle anderen het nest uitduwt. Ze had oog voor het stekelige feit dat mooie woorden op papier vaak niet in praktijk worden gebracht omdat er te weinig diepgang in de analyse is. Ik herkende in haar woorden hoe professionalisering als eindproduct wordt omarmd, maar de mooie en soms ook idealistische voornemens niet haalbaar zijn, in de daadwerkelijke uitvoering vaak sneuvelen en niet geborgd zijn in professioneel handelen.

In de ochtend sprak verder *Margaret Tuite* als coördinator van European commission over de rechten van het kind op bescherming, onderdak, liefde en onderwijs. Ze gaf daarnaast mogelijkheden aan om een Daphne-aanvraag in te dienen voor internationale projecten rond de bestrijding van geweld, maar liet weten dat er momenteel door het grote aantal indieners slechts een op de vijf projecten gehonoreerd kan worden. Je loopt dus een behoorlijk risico een aanvraag met een grote tijdsinvestering niet gehonoreerd te zien. Ook de Nederlandse *Corinne Dettmeijer*, nationaal rapporteur mensenhandel gaf acte de presence. Zij vroeg ondermeer aandacht voor de kwalijke gevolgen van het feit dat pornografische afbeeldingen en beelden van seksueel misbruik op internet lang na dato zichtbaar blijven.

Werken aan herstel na geweld

Hoogtepunt van de middag vond ik de Schotse presentatie van *Heather Coady* van het programma CEDAR met als doel om moeders en hun kinderen te helpen om te herstellen na geweld. Ze hadden ontroerend filmmateriaal van het werken met kinderen en moeders in een *community approach*. Daarin schiepen ze ruimte voor analyse en het maken van handleidingen, een toolkit voor kinderen en evaluatieonderzoek. Vijf leidende principes werden in dit herstelwerk onderscheiden: 1. krachtgericht; 2. leren van lotgenoten; 3. wederzijds proces van herstel; 4. assessment inbrengen als een vorm van engagement dat waarde toevoegt en 5. professioneel leren en integreren in meerdere instellingen.

www.cedarnetwork.org.uk

Wat de dag me opnieuw bijbracht is hoeveel we in Europa bij de aanpak van geweld van elkaar kunnen leren en profiteren. Zo ontstonden er tussentijds in de wandelgangen verzoeken om uitwisseling en deelname aan projecten waarin dat gezamenlijk leren met ieders specifieke inzichten vorm kan krijgen. De voertaal dient dan ook in rapportages en artikelen veel vaker Engels te zijn. Op deze wijze kunnen we mooie Nederlandse praktijk- en onderzoeksprojecten vaker in het buitenland over het voetlicht brengen. Het betekent ook vaker feedback krijgen en geven en ons meer bewegen in internationale discussies. Zo'n dag Brussel hielp om scherp te stellen waar het bij de aanpak van geweld om draait en de eigen specifieke context daarbij in ogenschouw te nemen. Of in de gevleugelde woorden van voormalig directeur Stan Meeuwse bij Defense voor Children: Think globally, act locally.

Sietske Dijkstra, lector huiselijk geweld en hulpverlening in de keten, Avans, maart 2012.